

DRYP

MIRŐL MI JUT AZ ESZEMBE AZ ŐSZ KÜSZÖBÉN

Augusztus huszadikával vége a nyárnak – mondogatják a tapasztalt nyaralók és valóban, idén is szemerkélő esőre virradt nemzeti ünnepünk. A nyár azonban szakított a hagyománnyal és meteorológiai rekordokat döntött, meleg és hideg hőmérsékleteket, valamint az egyszerre lehullott csapadék összegek mennyiségét mérve. Mindezt ezen az alig több mint 93 000 négyzetkilométeren, szétszórta foltokban, szeszélyes szélsőségekkel. Okozott is számos meglepetést a növényvédős szakmának. Ezekből válogattam néhányat.

Riadalmat okozott a szőlő aranyszínű sárgaságát okozó fitoplazma, amelynek az amerikai szőlő kabóca a terjesztője. Hazánk dél-nyugati részén bukkant föl, ahonnan néhány északi megye kivételével már szinte az egész országban elterjedt. A helyzetet súlyosbítja, hogy a betegség ellen jelenleg nem áll rendelkezésre hatékony növényvédő szer, csak a fertőzést terjesztő amerikai szőlőkabóca irtására van lehetőség. A tapasztalatok szerint erre a legalkalmasabb időszak, amikor a lárvák elérték a harmadik, negyedik fejlődési fokozatot, ami általában közvetlenül a szőlő virágzása utáni időszakra esik.

amerikai szőlőkabóca

Hasonlóan az ország zalai, somogyi térségében jelent meg először a dióburok fűrőlégy. Tekintettel arra, hogy a kártevő általában a fák felső részén fordul elő – erről tanúskodnak a befogásukra kihelyezett csapdák – meglehetősen nehézkes permetezéssel a védekezés ellene. Kártételéről szemléletes képet ad dr. Voigt Erzsébet felvétele. A dió így piacképtelenné, eladhatatlanná válik.

dióburok fűrőlégy kárképe

A másik új kártevő hazánkban a selyemfényű puszpángmoly szintén a nyugati térfélen jelent meg, csak éppen az északi részen, Sopron környékén találtak rá először. Ennek a kártevőnek három nemzedéke képes tarra rágni a díszsövényeket. Terjedésében valószínűleg nagy szerepe lehetett a konténeres Buxus fajoknak is, mert ezek a növények jelentik kedvelt táplálékát, veszélyeztetve a parkok, kertek dísznövényeit.

selyemfényű puszpángmoly hernyói

Kis odafigyeléssel viszonylag könnyű védekezni ellene, hernyói piretroidokkal is eredményesen irtathatók.

Az invazív – betelepülő – növények sorát idén a kaukázusi medvetalp szaporította. Ez a veszélyes gyom viszont a keleti országrészen jelent meg Kárpátalja irányából. Valamikor dísznövényként is nevelték botanikus kertekben, ahonnan kivadulva elsősorban vizes élőhelyeken telepedett meg.

Miért is veszélyes gyom a kaukázusi medvetalp? Mert nagy mennyiségben tartalmaz furanokumarinokat, amely vegyületek már a növény megérintése esetén is égési tünetekkel járó sérülést okozhatnak. Szembe kerülve átmeneti, vagy akár végleges vakságot okozhat. „A furokumarin megtalálható valamennyi citrusfélében, az ezekből készült bergamott olajban, a kerti rutafüben, a nagyzezerjőfüben, sőt a zöldségnövény zellerben, petrezselyemben és pasztinákban is, ezek azonban nem okoznak mérgező tüneteket.” - olvasom a mindent tudó világhálón. Ezt a tájékoztatót azonban valószínűleg nem olvasták a cibakházi határban növekedő petrezselyem növények, ugyanis az ápolásukat végző munkások egy

részét bizony égési sérülésekkel kellett kórházba szállítani. Nyomozásba fogott még a rendőrség is, de biológusok, orvos és gyógyszerész szakértők sem találtak meggyőzőbb bizonyítékot az okokra, mint a hőségnapokat. Ilyen napok viszont a korábbi években is gyakran előfordultak tünetek nélkül, hacsaknem akkoriban hosszúnadrágban kapálták a petrezselymet.

A másik várható meglepetést a pockok okozták. Az enyhe tél után ugyan lehetett számítani a pockok invázióra, mégis készületlenül érte a termelőket, váratlannak tűnt, hogy ezek a rágcsálók mintegy fél millió tonna gabonával rövidítették meg a betakarított termést, ráadásul éppen a legjobb búzatermő békési termőterületen.

A pockokra terelődött a gyanú a szolnoki kórházba került betegek miatt is. Mindegyikük leptospirosis fertőzést kapott, közismertebb nevén nádvágó betegséget, amit a kukoricaföldeken címezést végző dolgozók kaptak meg. A felázott talajon ugyanis mezítláb dolgoztak és ha megvágták a lábukat, könnyen megfertőződhetek a mezei pockok vizelete, ürüléke által terjesztett kórokozóval. A gumicsizma ugyan védelmet nyújthatott volna, ha egyáltalán a ragadós, marasztaló sárban képesek lettek volna hordani. És ehhez még műholdas csúcstechnikára sincs szükség.

KLAUS MERTES SJ

AMINEK AZ EGYHÁZBAN MEG KELL VÁLTOZNIA

Megrendült az bizalom az egyházban – kettős értelemben is: az egyház iránt és az egyházon belül. Jelenlegi helyzetében a katolikus egyház a bizalomparadoxon kihívása előtt áll. E paradoxon abból adódik, hogy a bizalom nem szerezhető vissza, ha minden áron vissza akarjuk szerezni. A bizalom csak úgy szerezhető vissza, ha többet akarunk, mint csupán a bizalom visszaszerzését.

A „vissza-” igekötő már önmagában is félrevezető. Ha oda a bizalom, nincs „vissza”-út. A bizalomvesztés fájdmához hozzátartozik, hogy a veszteség visszafordíthatatlan. A megrendülést legelőször is teljes valójában be kell vallani és el kell fogadni. Már a régiek is tudták: „amit nem fogadtunk el, az nincs megváltva”.

A bizalomvesztés a katolikus egyház egészére vonatkozik, legbelsőbb köreit is beleértve. A Limburgban Franz-Peter Tebartz-van Elst püspök személye körül kialakult válság[1] kapcsán Johannes zu

Eltz frankfurti esperes egyházon belüli „magolvásról” beszélt. A szexuális visszaélések is olyan rendszerszintű problémákra világítottak rá, amelyek nemcsak az egyház peremvidékén rendítették meg a bizalmat, hanem szilárd magjában is. A római Kúria hitelessége drámai mértékben megfogyatkozott: a hosszú éveken át uralkodó tekintélyelvű vezetési stílus, az elhibázott döntéseken alapuló püspökkinevezések, a „Vatileaks” és egyéb botrányok hívók széles rétegeit háborították fel.

Ha pedig ezt ki is mondják, nemcsak „egyházkritikát” művelnek a szó talkshow-értelmében. Hanem gyászolnak, szolidaritásból aggódnak az egyházért, amelynek sem a formája, sem a sorsa nem közömbös számukra. S nemcsak a katolikus egyházért aggódnak, a szó elhatároló értelmében, hanem az egész kereszténység jövőjéért. Hiszen már régóta az ökumené csónakjában evezünk.

A bizalomparadoxont másképpen is megfogalmazhatjuk: a bizalmi válság sem szavatolja, hogy az önmaga körül forgó katolikus egyház kiszabadul nárcizmusából, amelyet Bergoglio bíboros említett 2013 márciusában a konklávé, mielőtt pápává választották volna. Magát a bizalmi válságról való beszédet is beszipantja a nárcizmus örvénye – tehetetlenül forog körbe-körbe a bizalomvesztést sirató panasz, a taktikai beismerések és a ráncfelvarrások megannyi gesztusa, a cinizmus vagy a szektás önsajnálát: „áldozatok vagyunk”.

Mindez azonban nem vezet sehová, csupán növeli a bajt. A nárcisztikus körtánc nagy hatalom. Nem könnyű kiszabadulni belőle.

A megtérésnek mindig politikai jelentősége is van.

A római egyház tagjai nem elégedhetnek meg annak hangoztatásával, hogy a nárcizmus problémája csak másokra vonatkozik. Mindenkit érintő kérdés, hogy mi a saját szerepe az egyház önközpontú működésében. A rendszerszintű nárcizmusból való kiutak keresése tehát közös feladat, még ha kivált sürgetőnek érezhetik is azok, akik hivatalt töltenek be – hiszen ők látható módon képviselik az egész egyházat. Ezért az ekkleziológiai nárcizmusból kivezető első lépést egyes szám első személyben kell megtennünk.

Ebben az összefüggésben kiemelkedő jelentősége van annak, hogy Ferenc pápa a következő mondattal kezdi a jezsuita Antonio Spadarónak 2013 szeptemberében adott interjúját: „Bűnös vagyok”. S nem elégszik meg a pusztá formulával, hanem a tárgyra tér, például amikor saját korábbi autoriter vezetési stílusára utalva kijelenti, hogy önmagának és másoknak is ártott. Nyilvánvaló, hogy Bergoglio életrajzában megtérésről is szó van.

Ez hasonlóná teszi számos egyházreformer életrajzához. Többségük hagyományosan vallásos környezetből származott: „jó keresztények” oltalmában éltek mindaddig, amíg egy esemény ki nem vetette őket a megszokott rendből. Assisi Szent Ferenc egy leprással találkozik, s hirtelen másként látja kereszténységét, amelyet addig egy kereskedőcsaládban gyakorolt. Loyolai Szent Ignác a betegágyán fedezi fel belső késztetéseit és azok